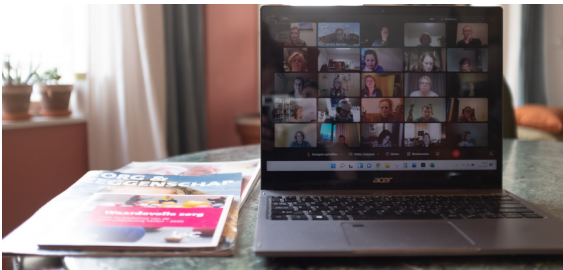

Radicale vernieuwing zorg

Ondersteund door

Persoonsgerichte zorg, de basis voor de Wet zorg en dwang (Wzd)

Geplaatst op 17 december 2021

*Een korte update vanuit ons actieteam
Vrijheid en veiligheid voor het levensgeluk
van cliënten*

In de beweging Radicale vernieuwing zorg zet iedereen zich in voor het levensgeluk van cliënten. Vrijheid als uitgangspunt nemen, voortdurend zoeken naar mogelijkheden hiervoor en zorgvuldige afwegingen maken als vanwege veiligheid toch onvrijwillige zorg nodig blijkt. Dat is de norm.

Hoe zorg je ervoor dat de Wet zorg en dwang (Wzd) hierin helpend is? Dat in de praktijk niet de regels in de wet leidend zijn, maar de bedoeling. De inspecteurs (IGJ) merken tijdens hun bezoeken aan zorgorganisaties dat dit niet gemakkelijk is.

Dit was de reden om op 1 december jl. als Actieteam 'Vrijheid en veiligheid voor het levensgeluk van cliënten' samen met IGJ een webinar te organiseren. Zo'n 80 mensen uit tientallen organisaties namen hieraan deel.

Het werd direct duidelijk dat alle betrokkenen hetzelfde uitgangspunt delen: persoonsgerichte zorg. Dit is het doel van de wet, het is de wens van de zorgprofessionals en van de inspecteurs van IGJ. Aan de hand van vier thema's, die in de zorgpraktijk en tijdens inspectiebezoeken vragen oproepen, gingen in kleine (divers samengestelde) groepen in gesprek.

De thema's waren:

- de rol van de zorgverantwoordelijke
- analyses over onvrijwillige zorg
- het openen van deuren van het verpleeghuis
- het hanteren van het stappenplan, dat in de wet is opgenomen

De rol van de zorgverantwoordelijke

We zien in de praktijk dat de wet een stimulans is om met iedere cliënt en zijn naasten na te gaan wat voor hem/haar vrijheid, veiligheid en levensgeluk betekent. Scholing helpt de zorgverantwoordelijke om deze gesprekken te voeren en voortdurend te zoeken naar alternatieven voor onvrijwillige zorg. Gericht zijn op vrijheid in plaats van op het vermijden van risico's en gericht zijn op het bespreken van dilemma's en het maken van zorgvuldige afwegingen is een cultuurverandering. Dat kan en mag een zorgverantwoordelijke niet alleen doen, dit vraagt van alle zorgverleners om goed toegerust te zijn. Dit vraagt scholing, werkoverleg, casuïstiekbesprekingen, etc.

We zien ook dat niet elke zorgverantwoordelijke de Wzd-functionaris durft aan te spreken. Wanneer de Wzd-functionaris een verpleegkundig specialist is, lijkt dit soepeler te verlopen.

Analyses over onvrijwillige zorg

Verschillende deelnemers vertelden hoe moeilijk het is om vanuit de huidige elektronische cliëntendossiers data te verzamelen, die informatie geven over de afwegingen die zijn gemaakt voor onvrijwillige zorg of om dit te voorkomen. Dit vraagt aanpassingen in gesprek met de leveranciers van de ECD's. De inspecteurs zien dit ook terug in de analyses die zij aangeleverd krijgen. Wat zij graag zouden willen zien is dat de checks en balances in de organisatie goed verankerd zijn. En dat de analyses vooral voor de organisatie zelf zijn gemaakt, om hiervan te leren. Dat het een onderdeel is van het kwaliteitsbeleid.

Openen van de deuren van het verpleeghuis

In veel verpleeghuizen zijn er nog vanzelfsprekend gesloten deuren. Het is goed om stil te staan bij de vraag 'Wat als hier de deuren open zouden zijn?' Het uitgangspunt is: liever *open, tenzij.....*, dan gesloten tenzij...!

De deelnemers gaven verschillende tips aan elkaar om te zorgen dat in deze 'omslag in denken en doen' alle betrokkenen meegenomen kunnen worden. zoals:

- Organiseer familieavonden, met iedere keer een ander thema over Vrijheid en Veiligheid;
- Spreek elkaar aan op de vanzelfsprekendheden die je ziet, bijvoorbeeld dichte lades in een woongroep of keuken;
- Verplaats je (met medewerkers en familieleden) eens in de situatie dat jezelf tegen gesloten deuren aanloopt;
- Zorg voor begeleiding van een cliënt om een vaste looproute onder de knie te krijgen.

Ook werd geconcludeerd dat het niet zo is dat geen gesprek meer gevoerd hoeft te worden, als een cliënt zich niet verzet tegen gesloten deuren. Het blijft goed om voortdurend te kijken wat belangrijk is voor de cliënt.

Hanteren van het stappenplan

Het stappenplan wordt ervaren als rigide: met voorschriften met wie en wanneer er evaluaties moeten plaatsvinden. Van belang is dat er in een multidisciplinair overleg onvrijwillige zorg en alternatieven hiervoor wordt besproken, geëvalueerd en afspraken worden vastgelegd. Dit kan dus ook in een reeds bestaand overleg, bijvoorbeeld bij gedragsvisites en omgangsoverleggen. De inspecteurs van IGJ gaven dit ook aan: het stappenplan is vormvrij. Iemand noemde het een ruggengraat, waarvan je zelf de ribben mag kiezen. Hoe meer het stappenplan een onderdeel is van het normale zorgproces doorloopt, gericht op persoonsgerichte zorg, hoe makkelijker het wordt. En hoe beter je kunt verantwoorden dat je dit 'op maat' doet.

Vervolg

Dit actieteam is ontstaan rondom een pilot die we eind 2021 afronden. Maar het actieteam gaat nog even door. We gaan onze eerdere aanbevelingen concreet maken, rondom het stappenplan en de rapportage.

Na deze eerste webinar werd het al snel duidelijk: dit willen we vaker. Vaker in gesprek met elkaar en met de inspecteurs van IGJ. Dit helpt!

Deze gezamenlijke webinar krijgt dus zeker een vervolg.

Praat mee

Wij vinden het belangrijk om van elkaar te leren, wat gaat er goed en wat gaat er niet goed? Je bent van harte uitgenodigd om onder dit bericht mee te praten. Jouw tips, suggesties of vragen zijn welkom.

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Vrijheid en veiligheid voor levensgeluk cliënten](#)

Trefwoorden: [Deelnemers](#), [IGJ](#), [Inspectie](#), [rapporteren](#), [Regels](#), [Van regels naar relaties](#)